

Det stillede Forslag om Overgang til den næste Sag paa Dagsordenen (se ovenfor) vedtoges med 54 Stemmer mod 18.

Formanden (Høgsbro): Saaledes er den foreløbige Lov af 1ste April d. A. forkastet.

Der er ikke mere paa Dagsordenen, men, inden jeg slutter Mødet, giver jeg Ordet til Folketingsmanden for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds, for at han kan indbringe det af ham ved Mødets Begyndelse anmeldte Forslag til Lov om Afløsning af Tienden.

Forslagsstilleren (S. C. Christensen): Det Lovforslag, som jeg hermed har den Ære at forelægge for det høje Ting, omhandler Afløsning af Tienden. I Hjør, da vi behandlede Forslagene om Præstelønninger og om Besættelse af Sognepræstembederne i Folketirken, tog jeg Ordet for en billig Afløsning af Tienden, men der fremkom jo ikke den Gang fra nogen Side Forslag derom. I Aar ere atter disse Forslag blevne forelagte her for Folketinget, uden at der er fremkommet Forslag om Tiendeafløsning. Jeg har derfor dristet mig til at forelægge et saadant Forslag for det høje Ting.

Der er sagt om Tienden, at den staar mellem vore Statter paa lignende Maade, som en gammel Ruin mellem et Kompleks af ny Bygninger — en gammel Ruin, men dog ikke mere forfalden, end at man nok kan ståne om Bygningens oprindelige Omrids og Form. Dette er ogsaa paa en vis Maade rigtigt. Tienden har i tidligere Tider, navnlig da den blev paalagt, vel nærmest ytret sig som en Indtægtsstat, idet samtlige Landets Beboere maatte svare en Tiendedel af deres Bruttoindtægt til Præstelønninger og Kirkens Vedligeholdelse, men saaledes som den nu er, ligner den paa ingen Maade en Indtægtsstat, idet store Dele af Befolkningen have frigjort sig for at betale den, og den ytrer sig nu nærmest som et Paalæg paa de smaa Bønder, paa det mindre Landbrug. Tienden er jo en temmelig stor Stat, andrager saa omtrent det samme som Gammelfattens og Land- og Vigningskattens andrage, men den rammer ikke nær hele Landets Hartkorn, saa hver Tønde tiendepligtigt Hartkorn bøder langt mere, end Hartkornet gør ved Statter paa Hartkornet til Staten. Forslaget, som det her ligger for, gaar ud paa en tvungen Afløsning af Tienden. Alt skal afløses, og ved

Afløsningen gaas der frem paa den Maade at der nedsættes Kommissioner og Overkommissioner, der bestemme Tiendehvælsen til en fast Pengeafgift derved, at de tage Gennemsnittet af de 24 sidste Aars Kapitelstats med Udskydelse af de to højeste og to laveste Aar. Naar denne Ydelse saaledes er sat til en fast Pengeafgift fastsætter dernæst Kommissionen de Byrder, som i øvrigt paahviler Tienden og hidtil ikke ere bestemte i Penge til et vist aarligt Gennemsnitsbeløb. Dette Gennemsnitsbeløb trækkes da fra den faste Pengeafgift, og det Beløb, som saa udkommer, udbetales Tiendejerne med det tyvedobbelte Beløb. Dette tyvedobbelte Beløb, som saaledes Tiendejeren faar udbetalt, skal udbetales ham af Statskassen. Denne træder altsaa imellem og overtager Tiendejeren Rettigheder og Byrder. Statskassen udbetaler Beløbet til Tiendejeren. Dernæst kommer ogsaa Tiendehvælsen i Forhold til Statskassen, idet det bestemmes i Lovforslaget, at Tiendehvælsen have at betale til Statskassen den faste Pengeafgift i 25 Aar, men naar de have betalt Afgiften i 25 Aar, bortfalder Pengeafgiften evig og altid, og for midten kan der slet ikke paalægges noget som helst Tiendehvælsen.

Dette er omtrent Indholdet af Lovforslaget. Der er ganske vist mere, baade angaaende Kommissionernes Sammensætning og om, hvorledes det skal gaas frem over for de Tiendehvædere, som selv ere Gjere af Tienden, men jeg er ikke til Sinde nu at give en vidtløftig Omtale af Lovforslaget, det kan man finde Sted ved Lovforslagets 1ste Behandling.

Det er en Selvfølge, at jeg ved Udarbejdelsen af dette Forslag har haft en fortrinlig Hjælp af de Forslag, som tidligere ere indbragte her i Tinget om dette Emne ligesom ogsaa af Udvalgenes Forhandling i sin Tid. Rørpunktet i Forslaget, nemlig at Statskassen bliver den, der træder imellem og afløser, er imidlertid ikke det samme som tidligere. Den Tanke, at Tiendehvæderen efter et vist Antal Aars Forløb er ganske fri for Ydelse, er saa vidt mig bekendt ny paa det Omraade. Jeg anbefaler navnlig denne Tanke til det høje Tings Velvilje. Jeg er ikke blik for, at et saadant Forslag, indkommet ved privat Initiativ, kan have sine Mangelmen da Emnet er saa betydningsfuldt, og idet det er af stor Vigtighed for Samfundet komme bort fra disse gamle middelalderlige Ydelser, der minde om Fortidens Uret, haab jeg, at Folketinget vil modtage Forslaget med Velvilje, og at det høje Ting vil gøre sit Arbejde og give sit Bidrag til Spørgsmaalets Løsning. Jeg skal hermed slutte og anbefale Forslaget til velvillig Behandling.